

МАРКО БЕДЕНКО

ПІЗНАВАЛЬНЕ ЧИТАННЯ

Навчальний посібник

для 4-го класу



Навчальна книга — Богдан
Тернопіль

УДК 82-93(075.2)

ББК 83.8я71

Б74

Беденко Марко

Б74 Пізнавальне читання : Навчальний посібник для 4-го класу / Марко Беденко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2023. — 94 с.

ISBN 978-966-10-7073-7

Запропонований посібник містить цікаві тексти та запитання, які допоможуть учителеві з'ясувати, чи зрозуміли учні зміст прочитаного.

Для четвертокласників, батьків та вчителів початкових класів.

УДК 82-93(075.2)

ББК 83.8я71

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-7073-7

© Беденко М., 2013

© Навчальна книга — Богдан, 2023

Під пізнавальними текстами ми розуміємо сукупність навчальних, наукових, науково-популярних та інформаційних текстів — від параграфа в підручнику до інструкції щодо користування пирососом. Учні зможуть такі тексти:

- розуміти;
- аналізувати;
- порівнювати;
- видозмінювати;
- генерувати (створювати тексти відповідно до мети і завдань).

Тексти укладені таким чином, що дають змогу організувати як індивідуальну роботу, роботу в групах, так і фронтально з усім класом. При цьому форми можуть бути найрізноманітніші. Наприклад, учень читає текст мовчки, а потім переказує його, інші діти, не читаючи текст, намагаються відповісти на питання до нього. Якщо їм це не вдається, оповідач доповнює або змінює свою розповідь.

Важливо знайти і процитувати слова, які містять потрібну інформацію для відповіді на питання.

Інший варіант: учень запам'ятовує питання, а потім читає текст і дає відповіді на них.

Ми звернулися до учителів, і кожний із них запропонував різні варіанти роботи з нашим посібником, які допомагають досягнути потрібної мети.

Наші тексти дають змогу відстежувати причинно-наслідкові зв'язки і готувати дитину до розуміння механізмів, які існують в екології, економіці, праві, історії, техніці, і завдяки цьому закласти основу для подальшого розвитку у різних напрямках.

З текстами можуть працювати як досвідчені педагоги, так і батьки, які зацікавлені у зростанні свідомості і креативності дитини.

1. ПАВУЧОК, ЯКИЙ НЕ ЗНАВ, ЩО ТАКЕ ОСІНЬ

У лісі, неподалік болота, жив собі молоденький Павучок. Виплів він ловецькі сіті на гілочках куща і ловив ними мушок та комарів. Комарі собі ловляться, а Павучок сидить і прислухається до того, про що розмовляють тварини.

Коли це чує він, як одна Ластівочка повідає іншій:

— Ось і осінь уже скоро... Час нам з тобою до вирію линути!

— А що таке осінь? — запитав Павучок.

— Осінь — це така пора, коли всі мушки кудись щезають, і ми летимо далеко-далеко, — сказала Ластівка.

— Не може бути, — не повірив Павучок, — он скільки мушок навколо. Не можуть вони щезнути!

— Обов'язково щезнуть, — мовила Ластівка, — бо стане холодно.

— А як же я? — злякався Павучок. — Кого ж я ловитиму?



— Проживеш яюсь. Як і всі павуки. Коли ми з вирію повертаємося, то завжди зустрічаємо павуків.

— Я не хочу жити яюсь. Я хочу жити там, де є мушки. І взагалі, чому б мені з вами не полетіти?

— Ква-а-а! Ква-а-а! — засміялася Жабка. — Теж мені птах знайшовся! Летіти він хоче! Крила собі надбаєш, тоді і літай!

— Все одно полечу! — сказав Павучок, хоча в його голосі бриніла якась невпевненість.

Відтоді Павучок геть утратив спокій. Все думав, як би то йому крила добути й до вирію полинати. От тільки де ж їх узяти? Сидить він якомсь, думає собі, раптом чує — аж вітерець його павутину підняв і догори несе.

— Еге, — думає Павучок, — та мої сіті — це справжній килим-самоліт! Тільки ж вони заплутатися можуть, і тоді я впаду. А якщо не сіті, а одну довгу нитку-павутинку зробити? Розправити її за вітром й відпустити — нехай везе мене!

Випустив Павучок довгу нитку-павутинку, дочекався пориву вітру і полетів. Останнє, що побачив, — витріщені від подиву очі Жабки.

Вітер підняв павутинку високо над болотом і легенько поніс через ліси і поля, понад широкою рікою, а тоді знову через ліс... Павучок летів і радів своїй вигадці.

Але раптом вітер стих і павутинка почала опускатися. Та ще й так невдало — посеред міста, саме між будинками! Зачепилася вона за якийсь виступ на даху. І все. Скінчився політ!..

Висить Павучок на своїй нитці-павутинці і плаче:

— Ой-йой-йой! Куди ж це мене занесло? Пропаду я тут навіки!..

— Навпаки, — каже йому Горобець, — у місті тільки і життя! Коло людей стільки всяких тварин їжу собі знаходять!

— А тобі хіба не потрібно до вирію летіти? — запитав Павучок.

— Навіщо? — здивувався Горобець. — Мені в місті за будь-якої погоди і тепло, і ситно. І ти тут не пропадеш. Заліжай до тепленької щілинки, відпочинь, поспи, а тоді і сам зрозумієш, що тобі далі в житті робити.

А Павучкові і справді до болю спати хотілося... Заліз він у щілинку, як Горобець порадив, і заснув солодким сном.

Прокинувся, дивиться — аж усе довкола перемінилося! Коли засинав, вітер зривав останнє листя з дерев, а тепер вони були вкриті молоденькими зеленими листочками. Трава на землі свіжа, соковита, а сонечко таке тепле і лагідне-лагідне...

— Що ж це з природою трапилось? — здивувався Павучок.

— Весна настала! — сміється Горобець. — Ти всю зиму проспав. Ось, бачиш, і мушки вже літають.

— Мушки? Отже, час мені на полювання, — зрадів Павучок і почав плести свої сітки.

- 1) Чому Павучок хотів до вирію линути?
- 2) Чому він злякався зими?

2. ІЗ ГАРМАТИ НА МІСЯЦЬ

Письменник Жюль Верн сто років тому написав роман «Із гармати на Місяць». Читачі сприймали його як фантастику.

Зараз учені й інженери вже можуть побудувати таку гармату. Але не будують.

Навіть дитина може уявити, які руйнації спричинить снаряд, що вилетить із такої гармати. Але, виявляється, і всередині ядра буде не краще! До того ж більшість нещастя трапиться навіть не в момент падіння на Місяць, а ще під час розгону снаряда у стволі гармати.

Звісно, можна якимось чином розігнати його у гарматному стволі плавно й акуратно, аби не завдати шкоди космонавтам. Але тоді ця гармата має бути дуже довгою, завдовжки кілька кілометрів. Таке громаддя коштуватиме величезних грошей, політ на ракеті обійдеться набагато дешевше.

- 1) Коли політ на Місяць був фантастикою?
- 2) Чому не будують гармату для польоту на Місяць?
 - Це надто дорого.
 - Це небезпечно для космонавтів.



Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.